

Samfunnsmedisin

Kurs D: Kvalitetsarbeid og tilsyn 2024 (vår)

Kurset har digitalt oppstartmøte 13. mars og avsluttes med en to dagers kurssamling på Sola Strand hotel i Rogaland 15-16. april 2024.

Arrangør: Norsk samfunnsmedisinsk forening

Kurskomite: Hege Raastad, Ronald Kvamme, Steffen Rosenberg og Henning Mørland

Målbeskrivelse Kursdeltakerne skal få innføring i systematisk kvalitetsarbeid og tilsyn på ulike nivå i helsetjenesten. Videre skal kurset beskrive lovverk, ansvarsområder samt tilsynsmetodikk for tilsynsmyndighetene.

Dette er Kurs D i spesialistutdanning i samfunnsmedisin, som er godkjent med 30 kurstimer etter tidligere spesialistregelverk. Kurset er anbefalt læringsaktivitet i ny spesialistutdanning bidrar til å dekke disse læringsmålene:

Spesialitet/ LM-kode	LM ID	TEMA/OMRÅDE	LÆRINGSMÅL
SAM	010	Kvalitetsarbeid og tilsyn	Ha god kunnskap om kvalitetsarbeid og internkontroll.
SAM	011	Kvalitetsarbeid og tilsyn	Ha kunnskap om ulike metoder for kvalitets- og tjenesteutvikling, herunder grunnleggende kvalitetsteorier.
SAM	012	Kvalitetsarbeid og tilsyn	Ha god kunnskap om det statlige tilsynet med helse- og omsorgstjenestene.
SAM	013	Kvalitetsarbeid og tilsyn	Ha god kunnskap om tilsynsmetodikk og tilsynsarbeid.
SAM	014	Kvalitetsarbeid og tilsyn	Selvstendig kunne bistå egen organisasjon med kvalitetsutvikling og kvalitetssikring.
SAM	015	Kartlegging og analyse	Ha god kunnskap om ROS-metodikken og anvendelse av denne metoden.

Oppstartmøte - digitalt møte – onsdag 13. mars kl 1430-1530

Presentasjon av deltakerne, gjennomgang av kurset og program. Etablering av grupper. Invitasjon til digitalt møte sendes i forkant (Zoom)

Kurset er normert til 30 kurstimer. Kurssamlingen utgjør ca 15 kurstimer. Forventet tidsbruk til forberedelser individuelt og gruppebasert vil være ca 15 timer.

Forberedende arbeid - gjennomføres i perioden fra oppstartmøte til kurssamlingen

Kursdeltakerne inndeles i 5 grupper á 5 deltakere. I hver gruppe utpekes en gruppeleder som er ansvarlig for gjennomføring av innledende kursdel. Gruppene gjennomfører 2-3 nettmøter/diskusjoner hvor dere diskuterer oppgave 1 og 2 nedenfor. Forut for nettmøtene skal alle deltakerne ha gjort individuelle forberedelser. Gruppene sender en «enkel rapport» fra de innledende arbeidene. Det skal ikke sendes inn individuelle oppgaver til dette kurset.

1. Kvalitetsarbeid og forbedringsprosesser

Case:

Du jobber som kommuneoverlege. Gjennom folkehelsearbeidet i kommunen ønsker dere å sette fokus på fallulykker. Særlig eldre rammes, og Norge er i verdenstoppen når det gjelder antall hoftebrudd. I tillegg til høy dødelighet, mye lidelse og redusert livskvalitet for den enkelte medfører slike brudd store kostnader for kommunen.

Du vet at det nylig har kommet nye nasjonale faglige råd for fallforebygging hos eldre. Kartleggingen i kommunen viser at det er stort rom for forbedring av dagens praksis.

Det besluttes å starte et forbedringsarbeid innen fallforebygging. Av praktiske årsaker velger man å starte arbeidet på kommunens sykehjem, men tanken er å utvide til hjemmeboende eldre etter hvert.

Gjennomføring av oppgaven:

Alle må gjøre de individuelle forberedelsene og bidra i gruppemøtene. Dere må selv avtale tilstrekkelig antall møter til å få skrevet gruppeoppgaven og levere innen fristen.

Individuelle forberedelser:

- Obligatorisk film
  - [Quality Improvement in Healthcare - YouTube](#)
- Obligatorisk lesestoff
  - [Meld. St. 15 \(2022–2023\) \(regjeringen.no\)](#) (kapittel 6.8.4)
  - [Fallforebygging hos eldre - Helsedirektoratet](#) (kapittel 6)
  - [Kvalitetsforbedring - Helsebiblioteket](#) (les gjennomgangen av de fem fasene. Til avsnittet «Om utviklingen av modell for kvalitetsforbedring»)
- Anbefalt lesestoff
  - [Kvalitetsforbedring - Helsebiblioteket](#) (les bare første «boksen» om brukermedvirkning. Spesielt interesserte kan se på referansene det er linket til)
  - [Kvalitetsforbedring - Helsebiblioteket](#) (les gjennomgangen av de ti faktorene som er ekstra viktige for å sikre vedvarende forbedring)
  - [Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten - Lovdata](#)

Gruppeoppgave:

Med utgangspunkt i case om fallforebygging og de individuelle forberedelsene:

- a) Hvordan ville dere gått frem for å starte forbedringsarbeidet? (stikkord: forankring, kunnskapsgrunnlag, aktørkartlegging/interessentanalyse, SMART mål)
- b) Hvordan ville dere sikret brukermedvirkning i forbedringsarbeidet? (stikkord: individnivå vs tjeneste-/systemnivå)

- c) Hvordan sikre at tiltakene iverksettes og har varig effekt? (stikkord: målinger, implementering, vedvarende forbedring)

Gruppen summerer opp i en enkel «rapport» med forventet omfang på 1-2 sider. Gruppeleder sender oppgaven til kurs.norsam@gmail.com senest søndag 7. april.

Hele gruppen skriver oppgaven sammen, ikke bare gruppelederen.

2. Tilsynsmyndigheten og tilsynsarbeid

Gjør dere kjent med tilsynsmyndighetens oppgaver og organisering:

- [Introduksjon til tilsynsmyndighetene og tilsynet med barnevern-, sosial- og helse- og omsorgstjenester i Norge | Helsetilsynet](#)

Ta en kikk på

- [Tilsynsmeldingen er Statens helsetilsyn hovedpublikasjon](#)

Gjør dere også kjent med policy-dokumentet og legg særlig merke til beskrivelse av formålet og om prioritering:

- [Policy for tilsynssaker i barnevern, sosial- og helsetjenestene | Helsetilsynet](#)

Gruppeoppgave:

Les [Rapport etter landsomfattende tilsyn med Dalgård barne- og avlastningsbolig 2023 | Helsetilsynet](#)

I Helsetilsynets [veileder](#) for det landsomfattende tilsynet står det (s. 3):

Statsforvalterne skal i 2022 og 2023 gjennomføre landsomfattende tilsyn og undersøke om barn i barne- og avlastningsbolig får habilitering/opplæring som samsvarer med deres behov.

For å få svar på dette skal statsforvalteren vurdere om barne- og avlastningsboligen:

- *har tilstrekkelig informasjon om barnets situasjon og behov*
- *braker informasjonen til å identifisere behov for habilitering/opplæring og til å utforme mål og tiltak for barnet*
- *gjennomfører tiltak for habilitering/opplæring*
- *evaluerer og korrigerer mål og tiltak for habilitering/opplæring*

Spørsmål til gruppearbeidet

1. I hvilken grad synes dere rapporten beskriver om barna i den undersøkte barne- og avlastningsboligen *får habilitering/opplæring som samsvarer med deres behov?*
2. Hvordan vurderer dere statsforvalterens beskrivelse av lovbrudd og oppfølgingen av lovbrudd?
3. I hvilken grad vurderer dere at tilsynet vil bidra til at forholdene blir rettet i den undersøkte boligen?

Gruppediskusjonens hovedtema summeres i et notat på ca 1 side.

Gruppeleder sender oppgaven til kurs.norsam@gmail.com senest søndag 7. april.

KURSSAMLING 15.-16. april 2023 – Sola Strand hotel

Program dag 1 mandag 15. april (med forbehold om endringer)

Tidspunkt	Varighet	Tema	Foreleser
10:00-10:20	20 min	Innledning	Henning Mørland
10:20-10:40	20 min	Introduksjon til forbedringsarbeid	Steffen Rosenberg
10:40-11:00	20 min	Forbedringsarbeid , valg av metode Fase 1 Forberede ; erkjennelse av behov for forbedring	Ronald Kvamme
11:00-11:10	10 min	PAUSE	
11:10 – 11:40	30 min	Fase 1 , ulike verktøy Aktørkartlegging og interessentanalyse - gruppeoppgave	Ronald K.
11:40-12:00	20 min	Fase 2 Planlegge Mål for forbedringsarbeidet (SMARTE mål) - gruppeoppgave	Steffen R.
12:00-13:00	60 min	PAUSE, lunsj	
13:00-13:25	25 min	5 x hvorfor og Rotårsaksanalyse - gruppeoppgave	Steffen R.
13:25- 14:00	35 min	Utarbeidelse og valg av tiltak (Driverdiagram) Bruk av Prioriteringsmatrise - gruppeoppgave	Steffen R.
14:00-14:10	10 min	PAUSE	
14:10-14:30	20 min	Bruk av målinger ved forbedringsarbeid	Ronald K.
14:30-15:10	40 min	Fase 3 Utføre Teste ut forbedringer (Småskalatesting) - gruppeoppgave	Ronald K.
15:10 – 15:20	10 min	PAUSE	
15:20-16:00	40 min	Fase 4 og 5 Evaluere og Følge opp Implementere forbedringer Sikre vedvarende forbedringer	Steffen R. og Ronald K.
16:00-16:15	15 min	Oppsummering/avslutning	Henning M.
16:15		Pause, mulighet for strandvandring og andre aktiviteter	
19:00		Kursmiddag	

Program dag 2: tirsdag 16.4 - Tema: Tilsyn

0830	Statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenestene - Hege Raastad
1200	Lunsj
1300	Kommunale tilsyn - Henning Mørland
1430	Evaluering og oppsummering
1500	Slutt

Temaene inneholder innledninger, diskusjoner og gruppearbeid. Aktiv medvirkning fra deltakerne forventes. Det legges inn pauser underveis.